СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 69. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 9-го квітня 1946. No. 69. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, April 9, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

РІЗНІ ПОГЛЯДИ НА СУБОТНІШНУ ПРОМОВУ ПРЕЗИДЕНТА

Промова Трумана, виголошена з нагоди Дня Армії в суботу 6 квітня в Шікагу, викликала відповідні замітки як у краю так і заграницею. Деякі американські ґазети у наголовках пояснили цю промову, як осторогу на адресу Англії й Росії, щоб вони не роздмухували незгоди над справами Близького Сходу, бо це може довести до несподіваного зудару. Інші виясняють промову як змагання президента вплинути на конґрес, щоб він перевів далеко йдучі пляни для обєднання боєвих сил краю і для наладження загального вишколу. Французькі ґазети пишуть, що є це змагання президента представити Злучені Держави як найсильнішу державу вчасі, коли на европейські води заплив американський воєнний корабель Мизурі, а це є демонстрація американської сили.

Газета „Ордр" каже, що Америка хоче вказати на те, що сама поява американського звіздистого прапору на кораблі в Істамбулі вітворить Америці дорогу.

Зміст промови президента виголошеної в суботу.

Головною темою промови президента було втримання миру навіть при помочі сили. В теперішному часі, на думку президента, ніякий край не є так віддалений від нас, щоб не міг загрожувати зломанням миру. Тому, що Злучені Держави є тепер у проводі світу, вони теж мають і відповідальність за втримання миру — говорив президент Труман. Мир дасться утримати через Організацію Обєднаних Держав і тому ми маємо обовязок дати підтримку цій організації! Щоби дати підтримку треба мати готову збройну силу. В тій цілі конґрес повинен законною дорогою довести до злуки всіх головних частин нашої збройної сили; дальше перевести загальний вишкіл молоді, а також продовжити на рік теперішний закон для набирання рекрута.

За словами президента ми маємо тепер інтерес в утримannю миру на Близькому, Середньому і Далекому Сході, але найбільша небеспека для миру істнує тепер на Близькому й Середньому Сході, де кожної хвилини може вибухнути зудар між ривалізуючими потугами.

Президент закінчив свою промову думкою, що так, як ми виграли війну, так теж і осягнемо мир, коли спрямуємо всі наші зусилля для цієї цілі.

ҐАЗИ З СОНЦЯ НА ПЕРЕШКОДІ РАДІОВИМ ФИЛЯМ.

Три американські науковці у Вашинґтоні відкрили, що вибух ґазів на сонці висилає такі потрясення в сторону землі, що повітряні фили перешкаджають правильному пересиланню радіограм. Знавці є членами Вашинґтон Карнеґі Інститюшен, а їх імена такі: Г. В. Велс, Дж. В. Ватс, Д. Е. Джордж.

Інше важне відкриття оповіщують з Берклі в Каліфорнії, а це, що при помочі промінів можна перевести поміри на довжину одної біліонової частини центиметра. Це осягнено в такий спосіб, що атом золота перемінено в дуже делікатне зеленковати жие срібло, а потім перемінено його на промінь. Це є найвищого роду делікатна наукова переміна, яка стане в пригоді в багато наукових відкриттях, де потрібні найделікатніші поміри.

НЕБЕСПЕКА ІНФЛЯЦІЇ ПОТРИВАЄ ЩЕ З РІК.

Фінансові знавці у Вашинґтоні висловлюють погляд, що небеспека інфляції мине з кінцем червня 1947 року, коли край дальше буде поборювати змагання до інфляції так, як це робиться тепер і коли конґрес переведе ще дальші закони, потрібні для боротьби з інфляцією. Найважнішим законом є Акт Контролі Цін, який адміністрація хоче продовжити поза день 15 травня, коли то цей закон має вигаснути.

РІЧНИЦЯ УРЯДУВАННЯ ТРУМАНА.

З нагоди річниці перебрання уряду президента Ґерієм Труманом після смерти смерти Рузвелта дня 12 квітня 1945 перечислять у Вашинґтоні осяги нового президента. Кажуть, що Труман встиг перевести в життя десять важних законопроектів. Усіх великих проектів подав през. Труман 24. Із десяти переведених, лише половина була принята конґресом так, як він намітив, а інші конґрес змінював. Зогляду на зближаючі вибори, можна здогадуватися, що републиканські члени конґресу ще скріплять опозицію проти демократичного президента і він буде мати труднощі у переведенню в життя інших плянів.

Совети вийшли з домаганням закинути цілковито справу Ірану

Після того, як до Ради Забеспеки Орґанізації Обєднаних Держав наспіло повідомлення, що Совети забирають свої війська з Ірану безумовно з днем 10. квітня, Росія вислала до Ради Забеспеки домагання, щоб справу Ірану цілком зчеркнути з денного порядку Ради Забеспеки, бо ця справа вже наладнана між обома державами і дальші наради над нею є незаконні і не правильні. Таке домагання вислав до О.О.Д. советський амбасадор Андрій Ґромико, котрий, хоч не бере участи в нарадах Ради Забеспеки, їздить разом з іншими делеґатами для оглядання будинків в околиці Ню Йорку, до яких малаб у будуччині перенестися Орґанізація Обєднаних Держав з будинку Гонтер Каледж у Ню Йорку.

ДЕРЖАВИ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ ПІДТРИМУЮТЬ АРҐЕНТИНУ.

У відповідь на оскарження Арґентини Злученими Державами у так званій „Синій Книзі", начеб вона брала участь у змові з державами Осі, міністерство заграничних справ острова Куба заявило, що Арґентину треба приняти до міжамериканського договору, який має бути підписаний на конференції в Ріо де Жанейро. Своє домагання опирає Куба на засаді, що спільність інтересів американських держав є неподільна і головною ціллю американських держав є забеспека перед заграничним ворогом.

Уряд держави Перу висловив погляд, що вибори в Арґентині були переведені зовсім законно, отже режім нового президента Перона треба вважати законним в Арґентині.

Уряд держави Чіле йде так далеко, що сумнівається в правдивости фактів, наведених у Синій Книзі, виданій секретаріятом стейту в Злучених Державах про затії Арґентини в користь держав Осі і домагається переведення доказу правди на всі факти і діяльність поодиноких осіб.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЩВИДКОГО ПОСЕЛЕННЯ ЖИДІВ.

Спеціяльний вашинґтонський дорадник у справах жидівського населення в Европі, федеральний судля Саймон Рифкін зажадав, щоб командант американських окупаційних сил у Німеччині, ґен. Джозеф МакНарні поставився прихильно до кінцевого вирішення поселення европейських жидів.

На конференції жидівських допомогових орґанізацій у Сиракюз, Н. И., виявлено, що вже від найближчого місяця пічнуть прибувати в Америку европейські втікачі по 2,000 на підставі зарядження президента Трумана. Біженці, які були приміщені в таборі в Овіґо, Н. И., вже випущені і розміщені в яких 80 містах у прибережній смузі. Це сталося впродовж останніх шість тижнів. — 250 делеґатів, які брали участь у цій конференції, заявили свою солідарну підтримку для пляну, щоб зібрати сто міліонів долярів для спільного жидівського допомогового фонду.

Зачалися у Лондоні наради Комітету Обєднаних Держав, що займаються долею скитальців

В понеділок зачав радити у Лондоні спеціяльний комітет, вибраний Асамблеєю Обєднаних Держав для полагоди справ, звязаних з скитальцями, згл. з утікачами та дисплясованими особами в Европі. Комітет цей складається з 20 членів, що представляють собою 20 держав. Як відомо, Асамблея Обєднаних Держав, що радила в Лондоні в місяці січні, висказала думку, щоби цими утікачами і дисплясованими особами занялось якесь міжнародне тіло. Таким тілом міг би бути цей Комітет, що зійшовся на наради, або могла би бути і якась інша міжнародна аґентура. Досі скитальцями займались такі установи: Інтер-Ґоверимент Комітi ан рефюджіс, Ліґа Націй, УНРРА та різні приватні харитативні орґанізації. Дві перші установи запрошено на наради Комітету Обєднаних Держав. Найважніші проблеми, які цей Комітет має розвязати, є такі: законна і політична охорона скитальців, їхня реґабілітація, як і розміщення їх по різних краях. Те, що цей Комітет ухвалить, буде предложене Економічній і Соціяльній Раді Обєднаних Держав, що зачне свої наради в Ню Йорку, дня 25. травня. Знов те, що вирішить Рада, буде предложене до остаточного затвердження, зміни, чи відкинення Асамблеї Обєднаних Держав, що зійдеться на наради в Ню Йорку, дня 3. вересня. Комітет має держатись у своїх нарадах таких принципів: Проблема, над якою радить, є міжнародна. Головне завдання: переконувати скитальців вертати до своїх країв, як і помогти їм у цьому повороті. Не вільно ніякого скитальця, ні ніяку дисплясовану особу змушувати вертати до свого краю. Не можна одначе перешкоджати, коли іде про особи, що є воєнними злочинцями, квізлінґами і зрадниками. В Комітеті зарепрезентовані такі держави: Бельґія, Канада, Китай, Колюмбія, Чехословаччина, Франція, Лебанон, Перу, Советський Союз, Україна, Англія, Злучені Держави, Юґославія, Австрія, Бразилія, Білорусь, Домініканська республика, Нідерлянди, Нова Зеляндія, Польща.

ШВАЙЦАРІЯ НЕ ВИЗНАЄ ПОТСДАМСЬКОГО РІШЕННЯ.

Мала Швайцарія бороniться тепер у такій справі, що звязана з її незалежністю. Ото в Потсдамі „Потуги" вирішили, що Швайцарія має видати Аліянтам всі фонди, що зложені там націстівським урядом чи німецькими горожанами. Швайцарський уряд не має нічо проти цього,(коли іде про фонди німецького уряду чи те, що походить з німецької грабежі, але не годиться, коли іде про звичайних громадян. Піддатись рішенню в Потсдамі, значить зректися своєї незалености, кажуть у Швайцарії. А зробити це, значить започаткувати дуже небеспечне явище. Швайцарія хотілаб, щоб цю справу віддати до вирішення якомусь міжнародному тілу.

НА ЩАСТЯ ВРАТУВАВСЯ! — Цю картину знято в Лейквуд Спідвей, в Атлянта, Джорджія. По сімох роках відсутности автомобілевих перегонів, знов розпочато цей спорт, у якому взяв участь і Стів Морлок, відомий з своїх давних успіхів у таких хперегонах. Та тепер йому не дуже повелось. Автомобіль пробив пліт і перевернувся. Бачимо, як Морлок вилазить спід автомобіля, але, як описують, усміхнений, так, якби нічо не сталось.

УСІ МОЖУТЬ ДОВІРЯТИ ЗЛУЧЕНИМ ДЕРЖАВАМ, КАЖЕ БІДОЛТ

Промовляючи в французькому місті Ліль, Жарж Бідолт, французький міністер заграничних справ, заговорив і про Злучені Держави. Казав, якими благородними не булиб держави, то проте вони мусять відчути, що кожна з них може відноситись до одних Злучених Держав у найбільшому довірю. А це тому, казав Бідолт, що отня велика демократична держава має велике почуття людської солідарности. І так є,, казав він далі, що нині ніяка держава в світі не може обійтись без Злучених Держав.

СОВЕТИ І НАФТА В ІРАНІ.

Безогляду на те, що діється в Раді Забеспеки Обєднаних Держав з советсько-іранським конфліктом, у самому Ірані, в столиці Теґерані, прийшло до заключення нафтового договору між Советами і Іраном, який дає Советам право на експлуатацію нафти так, що вони матимуть в советсько-іранській нафтовій компанії 51% шерів у перших 25 роках, а Іран 49, але в других 25 роках будуть уже Совети та Іран рівними співвласниками цеї компанії. Цей договір заключений на 60 років. Совети мають дати усю потрібну машинерію та інжинірів і понести кошти добування нафти, а Іран має дати землю і нафту. Цей договір має бути ще затверджений новим іранським парляментом.

ЯК З АЗЕРБЕЙДЖАНОМ?

З Теґерану звідомляють, що там має відбутися „Теґеранська Конференція в справі Азербейджану". Як це розуміти, наразі тяжко зорієнтуватись, бо ніби так є, що істнує створена Советами „Азербейджанська Республика" в північно-західнім Ірані, а на цю конференцію в Теґерані запрошено і „президента" цеї азербейджанської республики, яким є Жафар Пішеварі. Урядово кажеться, що його запрошено як провідника одної партії, та що запрошені теж і провідники інших партій. Рівночасно розголошують, що іранський премієр Ґгавам назначив ґенерального губернатора азербейджанської провінції, яким став 80-літній Садеґг, бувший амбасадор до Туреччини.

СТАЛІН ВДОВОЛЕНИЙ.

Хто як хто, але, як виходить на яв, Сталін вдоволений з цього, що діється в Ірані та з советсько-іранських відносин. Він передав іранському премієрови, що договір між Советами та Іраном посилить приязнь між обидвома краями.

ЯПОНЦІ ДЕМОНСТРУЮТЬ.

Публичні демонстрації, що були в Японії небувалим явищем, приймаються тепер дуже скоро. Перед у цьому ведуть комуністи, про яких кажуть, що їх дуже мало, але зате вони дуже галасливі. Так і дивляться на ту демонстрацію, яку влаштовано під проводом комуністів в Токіо, де товпа з яких 10,000 людей зявилась перед домом премієра барона Шідеґари, домагаючися радикальніших змін, ніби в тому дусі, як цього вимагає ґен. Доґлес МекАртур. Як японський полисмен стрілив двічи в повітря, довпа розбіглась, але частина провідників таки ввійшла до палати премієра, де не заставши його, передала свої вимоги секретареви. Ті вимоги були такі, щоби міністерський кабінет уступив.

РОБІТНИКИ ПЕРЕБИРАЮТЬ ФАБРИКИ В ЯПОНІЇ.

З Токія пишуть американські кореспонденти про дуже цікаве явище. Ото по фабриках, що не вивязувались з своїх завдань щодо реконверзії, робітники зачали перебирати від власникі заряд фабрик та контролю над продукцією. А що це явище зачало прибирати нагло великі розміри і поширятись при помочі страйків, уряд звернув на це особливу увагу, добачуючи в тому руку комуністів. Він хоче тепер здержувати ось такі акти за виїмком таких, де виявиться, що власники чи менаджери фабрик завинили і дійсно саботують і спиняють продукцію. Уряд заклопотаний ще тим, що зогляду на те, що робітничі юнії зачали перебирати фабрики, власники не спішаться вкладати капітали в нові інвестиції, не будучи певними, що їх завтра жде. А це спиняє реконверзію і спричиняє хаос у промислі в часі, коли відчувається страшний брак товарів.

МАГОМЕДАНИ В ІНДІЇ ВІДОКРЕМЛЮЮТЬСЯ.

В часі, коли справа незалежности Індії стала на твердій підставі, властивий заколот вносять у розвязку могамедани. Могамед Алі Джіна, президент Могамеданської Ліґи, заявив, що Ліґа стоїть при тому, що Британія зобовязалась на створення в Індії Пакістану як незалежної могамеданської держави. Від цього домагання Ліґа ніколи не відступить, казав Джіна.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОМУНІСТИЧНА ПЯТА КОЛЮМНА

Обговорюючи шпигунський процес у Канаді, Рендолф Чорчил, журналіст і син бувшого британського премієра, підкресляє, що найбільш занепокоюючим у тому процесі є те, що самі ті, що зізнавали, признались, що вони ставили льояльність до Москви і Сталіна вище льояльности Канаді. Отсе, пише Чорчил, є новим доказом на те, як ревно працює Комуністична Пята Колюмна.

Так у Канаді, а як у нас?

На це питання маємо, між іншим, відповідь від людини, що повинна би знати комуністів краще нас усіх. Є ним Луїс Френсис Буденз, бувший редактор нюйорської комуністичної ґазети „Дейлі Воркер", що то покинув це редакторство й комуністичну партію, а теж і безбожництво. Тепер зізнавав він про комуністичні діяння в Вашинґтоні перед Комісією Для Неамериканських Затій. Це та сама комісія, що набрала свого часу великого розголосу, коли її головою був конґресмен Дайєс. Переслухання були тим разом тайні. Мабуть тому, що Комісія думала довідатись дещо такого, що ще треба задержати в тайні. Вона веде доходження і збирає матеріяли, чи комуністи провинились супроти краю зрадницькими діяннями.

Та хоч точно не знаємо, що саме сказав Буденз цій Комісії, то знаємо певно, що сказав він журналістам, як вийшов з Комісії. А в стейтменті, що його проголосив Буденз для преси, він заявив, що сказав Комісії Для Неамериканських Затій таке:

„Комуністична Партія у Злучених Державах є правою рукою Советського Департаменту для заграничних справ. Вона служить чужій потузі і ніколи не відступає від такої служби ні на волосочок".

Далі Буденз ствердив, що політика, яку ведуть комуністи, є ворожою зглядом Злучених Держав і кривдяча американський нарід, та що нема ніякого вигляду на те, щоб комуністи її змінили, зглядно, щоби змінив її комуністичний центр, яким є Москва. Ціллю цеї політики, каже Буденз, є те, щоби збільшати силу Советів опануванням ними різних країв в такий самий спосіб, як це робив Гітлер. З тим, що їхня остаточна ціль є розбити ще й американську державу. Гітлер осягнув своє розбудовуючи по різних краях пяті колюмни. Те саме робить тепер Сталін. І тому, казав Буденз, кожний комуніст в Америці є „можливим шпигом проти Злучених Держав".

Не наша річ входити в зізнання Буденза аж так глибоко, щоби на їх підставі видавати присуд. Але ми маємо у таких справах свою думку, яку висказувано вже нераз. А вона така, що комуністи не служать нікому другому, а тільки одному Кремлеви. Тому є вони в кожнім народі пятою колюмною. І такою є вони і в Америці. Не Америкою вони журяться і не її вони скріпляють. Їхня журба — Кремль. Їхня допомога — Кремлеви.

Мале „ЮНО" в Німеччині

Вісти, які надходять з Німеччини, що є під аліянтською окупацією, не є добрі. На це вже вказує хочби та обставина, що треба було арештувати яку тисячку націстівських змовників. Виходить на таке, що Аліянти матимуть в Німеччині важкий оріх до згризення, заки доведуть цей край до порядку. Наразі найбільший клопіт є з адміністрацією Німеччини. Вона складна і виглядає так:

Територію Німеччини поділено на чотири округи, кожна під іншою окупацією: американською, британською, французькою, російською. Як би адміністрацію мірити міжнародними звичаями, то можна представити її собі так: пошматовано край на чотири части, так як шматується якийсь лан землі і віддано по кавальчику чотирьом господарям. Один шматок, а це той, що під Советами, поділено ще на чотири різні частини. Цим шматком є столичне місто Берлін. І це теж можливе до зрозуміння, але треба призадуматися над таким питанням: А як дістатися до Берліна, коли він у советській зоні? — Треба сказати, що американець, британець, француз мусить мати дозвіл від советської влади, коли хоче дістатися до „свого" Берліна.

Те, що пишуть під пору про трудноші у звязках з росіянами, дає притоку до застанови, які то трудноші мусять мати не-російські Аліянти, коли хочуть дістатися до „своєї" землі, положеної на великій советській території. Для дальшої застанови над труднощами треба пригадати, що всі чотири окупаційні полоси мають спільні орґани, при помочі яких виконується адміністрація території, яка має тесаме, тобто німецьке населення, і яка має на цілі підготовити це населення і край до злуки в одну адміністраційну одиницю.

Спільними орґанами є: Аліянтська Контрольна Влада і Аліянтська Командатура. Під цими орґанами існують окремі дистриктові влади, які виконують дійсну адміністративну працю. Адміністрація, як у кожному іншому краю, обіймає справи промислу, торгівлі, фінансів, рільництва, здоровля, транспорту, нутрішних справ, вязниць, релігії, прилюдного виховання, отже шкільництва. Крім цього ще є важна проблема, якої нема в інших краях, а це справа воєнноплінників і скитальців. Під Аліянтською Контрольною Владою є аж 12 директорій, а всі поділені на чотири секції, по одній з кожної окупаційної національности. До того приходить ще аліянтська військова влада для втримання в карности вояків. Іще одна влада,в же в самих місцевостях, це недавно вибрані громадські ради, складені з місцевого населення.

Хто має час призадуматися над оцею мішаниною влад і їх складу, а ще більше над способом їх функціонування, прийде до висновку, що це свого роду Орґанізація Обєднаних Держав, яку в англійській мові називають ЮНО. Звідомляють, що функціонування оцього малого ЮНО є справжньою цирковою штукою. Є там і такі постанови, як вимога однозгідности всіх чотирьох окупаційних влад, і „автономія" для поодиноких окупаційних влад, і зміна предсідників спільних орґанів що місяця по черзі, і безупинні спори над великими й малими справами і т. п. Кажуть, що оце мале ЮНО в Німеччині це наче експериментальна лябораторія для всесвітнього ЮНА. І коли там навчаться наладнувати протилежні інтереси окупаційних держав на малу скалю, то можна буде використати цей досвід і для ведення всесвітнього ЮНО, тобто Орґанізації Обєднаних Держав. Важне це, що спільну адміністрацію переводять Аліянти не для себе, а для 65-міліонового німецького народу, який має привикнути до думки про мир. Одначе, коли світове ЮНО має завдання втримати мир на цілому світі, то воно має ще більші трудноші, бо не має ще військової Командатури. Саме над такою командатурою має радити незабаром окрема комісія О. О. Д.

Микола Чубатий.

Справа залежних народів

Багато блахманів пускають большевики в світ та ними таки багато людей обдурюють. Одним із таких блахманів це постійне твердження червоної пропаґанди про існування демократії в Советах, їх миляна банька про рівність всіх народів Советського Союзу, про існування союзних републик як окремих держав. Зокрема великого калібру блофом є існування Української Соціялістичної Радянської Републики, яку ніби то на терені Обєднаних Держав мав би заступати товариш Мануїльський. Таким самим блофом є советська пропаґанда про свободу віри в Советах, про свободу людини, тощо.

Вся ця большевицька пропаґанда принимана в добрій вірі американськими журналістами розходиться в світ, виробляє серед людей переконання про існування демократичної свободолюбної сфедерованої Републики східноевропейських народів. А навіть, коли хтось чує противні голоси, то не дуже їм вірить. Ціль Советів є насилу переконати світ, що в Советах все в порядку, та що там вже абсолютно ніхто встрявати не повинен. Якщо є ще де на світі якісь браки та недомагання, то їх треба шукати в капіталістичних державах та серед їх сусідів. Імперіялістами ніколи не є Совети, тільки Анґлія, Голяндія, Туреччина а навіть Іран.

Большевики тримаються засади, що справу треба поставити зовсім навідворот, а тодіж ніхто із „наївних демократів" не повірить противникам большевицької тиранії, що большевики потрафлять дослівно з білого зробити чорне та з чорного біле.

Одним із таких капітальних блофів, що їх тепер большевики пускають в світ, це їх оборона кольоніяльних народів та домагання для них права самоозначення та повної незалежности. На засіданнях Обєднаних Держав представники кидають крилаті фрази, що вони є за повну незалежність кольоній, що вони є за повним правом самоозначення народів, що досі є під пануванням Англії, Голяндії та інших кольоніяльних потуг.

Найбільше крикливим речником свободи поневолених та залежних народів є не хто другий, але московський представник Советської України, Димитрій Мануїльський, що від якогсь часу каже себе кореспондентам навіть називати не Димитрієм з російська, але Дмитром з українська.

Кат України, Постишев, що за нього вигинуло в Україні в трицятих роках біля 4 міліони українців з голоду, вбирався у вишивану сорочку, щоби тою маскарадою показувати перед світом свій звязок з Україною. Так теж і Мануїльський, щоби перед світом маскувати свою московську службу в Україні, перезиває себе Дмитром та ніби то в імени свободолюбного українського народу вноминається на всі застави за незалежність кольоніяльних народів.

Маскарада ця вдається йому тому, що в справі кольоніяльних народів є частина правди. Народи Британської Імперії, а теж голяндського чи французького кольоніяльного світу, при ліберальнім поступованню тих держав справді поступили цивілізаційно. Одні з них створили свої національні культури, другі відродилися із свого культурного занепаду. Тепер природним розвоєм річи домагаються політичних прав. Це є зовсім слушне і ніяка свободолюбна людина на світі, зокрема ніякий українець, член поневоленого народу, не може відмовити тим народам слушности, що вони домагаються права бути господарем на власній землі. Вони домагаються того самого, за що вже від століть бореться український нарід.

Це є одна правда. Але є теж друга правда, що не тільки інтереси Англії, Голяндії, Франції чи інших народів, що мають кольоніяльні посілости, але також інтереси саме тих доси підлеглих народів вимагаютх поладнання справи їхнього політичного життя в згоді та в порозумінню з дотеперішними володарями. Фактом є, що колиб ці народи стали вповні самостійними, то не тільки, що сталиб вони тереном внутрішньої анархії, але що більше, вони впалиб жертвою нового якогось імперіялізму та стратилиб дорого добуту волю. Саме кандидатом на такого нового імперіяліста світової міри є Советська Росія, що все криє в собі месіяністичні амбіції запанувати над цілим світом та цілий світ взяти під панування червоного кнута.

Це друга правда. Проте зручно маневруючи тою першою правдою, що залежним досі народам належиться воля, і хитрою пропаґандою серед тих народів та перед широким світом на терені міжнародних орґанізацій, витворили оману, що вони стають чемпіонами їх свободи. Наділі криють вони потаємні свої завойовницькі пляни, що не мають нічого спільного з волею тих досі залежних народів.

В першу чергу большевикам не йде абсолютно про волю та незалежність дотеперішних кольоніяльних народів, бо большевики взагалі домагання волі для людини та для народу вважають буржуазною видумкою або націоналістичною заразою. Большевики не признають права до волі навіть свому російському народови, большевики не признають в практиці ніякого права до волі народам, що стогнуть в большевицькім ярмі. Советська Росія, що на міжнароднім терені стає найбільше крикливим оборонцем волі залежних кольоніяльних народів, завела у себе над народами, поневоленими Советською Росією, такий режім, супроти якого блідне дотеперішне кольоніяльне панування Анґлії, Голяндії чи Франції. Нові проповані тим народам статути є в порівнанню з політичною дійсністю підсоветських народів прямо ідеалом свободи та незалежности народу.

Але большевики, які в себе мають повну стайню гною, нерозвязаних національних питань, які самі в найстрашніший спосіб гноблять інші народи, стають в ролі оборонців залежних кольоніяльних народів.

Своїми цинічними виступами вони справді багато баламуцтва в світі наробили. Американська велика преса вічно пише про "dependable peoples", про залежні народи, які очевидно по їх думці є тільки на кольоніях поза Европою та поза царством Сталіна, забуваючи, що саме найбільше залежних народів є нині в Европі та в Советській Азії. Здоровий розум говорить, що треба вперше чергу поладнати справи залежних народів в Европі, отже справу України, Білоруси, Литви, Лотви, Естонії, Фінляндії, Грузії, Азербейджану, Казакстану, Туркестану, та напів залежних від Росії народів на її західних кордонах. Аж тоді треба приступити до поладнання справи залежних народів поза Европою та поза Советською Росією.

Другу, ціль яку хоче осягнути Советська Росія такою пропаґандою, це її плян розбити в першу чергу Британську Імперію, яка вздовж цілої полудневої межі Советської Росії стоїть на запорі Советам поширятися на полудне. Своєю пропаґандою, вбраною в облудні фрази незалежности та волі для досі залежних народів, Совети хотять на руїнах Британської Імперії поставити верховодство Росії і над Індією, і над арабськими народами та над народами голяндських кольоніяльних посілостей.

По розбиттю Британської Імперії Совети дістануть вільне поле на поневолення Китаю та інших східноазійських народів. Оце правдиві наміри Советської Росії. Правда, декому можуть такі міркування виглядати перебільшеними, але хто обсервує советську політику в справі кольоній признасть таким поглядам слушність. Бажання Советів захопити Додеканезькі острови на Середземному морю, Триполітанію, під свою управу, а навіть італійські кольонії у східній Африці — Еритрею, виразно говорить про це. Хто слідкує за російською політикою в І рані, той хіба немає сумніву, що Росія має на оці свій великий плян стати спадкоємцем Британської Імперії та стати червоним Месією для цілого світа, несучи панування комуністичного терору та кнута на цілий світ.

Її зручна пропаґанда робить це, що й багато свободолюбних людей з демократичних держав зітхає за цим царством кнута. Така то вже є нераз незмірима глибина людської наївности.

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

21)

— Гайль Гітлер!...

Може таємнича доля вклала в ті двоє маґічних слів щастя й славу, але німці обернули їх у прокляття Німеччини. Хоч вони й сьогодня в це не вірять.

І певне ніколи не повірять, бож Бісмарк сказав: „німець тільки Бога боїться та й більш нікого й нічого на світі...", а відомо, що Богом може бути тільки німець...

До цього, а ні до чого іншого, зводилась фактично вся наука Гітлера й націонал-соціялістів.

IV. „Гайль Гітлер!"

I.

Десь коло півночі дня 18. квітня 1942 р. став наш потяг на станції славного міста щорічних весняних міжнародніх ярмарків — Ляйпціґ. Це найбільша станція в усій Европі, яка має триста метрів фронту й налічує 26 залізничих торів. До війни був тут у цю пору надзвичайний рух. Щороку сюди зїздилося до двох, чи трьохсот тисяч купців з приблизно 70 різних країн світу — придивитися до новинок у тій, чи іншій галузі промислу, чи комерції, або й закупити краму й зразків на багатющих виставах, на котрих десять тисяч власників найкращих світових фірм виставляли свої вироби й товар. Підчас такого ярмарку транзакції доходили до кількох сотень міліонів німецьких марок.

Хоч була вже ледве не північ, але рух на станції й в місті був ще дуже густий та жвавий. Місто налічувало до вісімсот тисяч населення. Як би глянути на Ляйпціґ зверху, то він певне потапав у темряві, але на долі було досить багато притемненого світла, а ручні ліхтарки сліпили очі на кожному кроці. В ту хвилину це тільки й нагадувало про війну. Та ще велика кількість військових — поодинці, чи командами, які безупинно рухалися внапрямі до міста, чи з міста на потяг. Не знаю, чи такий самий рух панував і на фронті, але по німецьких містах бачив я силу військових людей.

Безнастанний гамір, вигуки, крики, гудки та й сміх людський — все це гомінкою луною відбивалося об височенний шкляний дах, що наче величанська покришка накривав велику станцію, як це є по всіх великих та й по малих станціях у Німеччині. Навіть на мене, що прибув з Парижа, ніби-ж світової столиці, гордий ляйпціґський двірець зробив сильне, приємне враження.

Та цей величавий двірець-ґіґант стоятиме лишень до січня 1944 р. непорушно, а тоді й він піддасться руйнуючій силі американських летунських ескадрон! Тоді вперше буде Ляйпціґ та його горда станція збомбований, але так несподівано, о пів до пятої години ранку, що все місто ще спатиме, як падатимуть перші бомби. Вони дощенту зруйнують центр, а таксамо й деякі дільниці поза центром і покалічать залізничий двірець, забираючи на той світ до 75,000 жертв майже сонного населення наразі. Але й на цьому не скінчиться руйнування міста. Американські летуни прилетять ще раз, чи два, щоб „докінчити" Ляйпціґ — з його памятниками, гарними масивними, стародавніми й модерними будівлями, як і всім тим, що становило принаду його й заможність.

Це дуже шкода, бо місто було й справді гарне, багате й цікаве — рухливе, веселе, розложисте, а в ньому середньовіччя з наймодернішим так мягко й гармонійно сплелося, що здається, ніби студент Ґете ще вчора тут бавився й студіював, іноді байдикуючи з приятелями Берішом і Штоком у славному шинкові Авербаха, найстаршому й найбільш відомому в усій Німеччині, який ще й сьогодня стоїть на тій вулиці, що зветься „Ґрімайше Штрасе". Тут, власне, в цьому шинкові, який на ту пору виглядав, звичайно, дещо інакше, надиханому леґендою про приґоди д-ра Йогана Фавста — майстра чорної маґії, ворожбита й чарівника з Кнітлінґену, біля Карльсруге, повстала ідея славної поеми-драми „Фавст", яку сьогодня знає й читає ввесь світ.

Та не одним Ґете славиться Ляйпціґ. Тут у 1519 р., коли місто налічувало тільки 8,000 мешканців, провадив Мартин Лютер, основоположник німецької національної церкви, свого голосного диспута з фільософом Еком, з Інґельштадту. На ті часи була це надзвичайна подія, про яку хроністи подають дуже докладні відомости.

Тут же, в 1646 р., народився й фільософ Ляйбніц. А на тутешньому університеті, посвяченому в грудні 1409 р., студіювали — тойже Ляйбніц, Лесінґ, Кльопшток, Шілер, Ґете, Ніцше та багато інших відомих німецьких письменників, поетів, фільософів, артистів, лікарів, тощо. Скрізь по місті стоять їм памятники — німці шанують і цінять тих, які для їхньої слави працюють. Якуб ділянку не взяти, на кожній має це місце свою славну людину. В середині XVIII. століття тут жив і творив музика Бах, якого, що правда, тільки по смерти завважили й оцінили, бо він простого роду, тому навіть не спостерігли, як і помер. В Ляйпціґу, в 1813 р., народився й ґеніяльний Ваґнер, творець німецької музичної драми.

(Дальше буде).

ЩО ПИШУТЬ?

ЗНИЩЕННЯ РОГАТИНЩИНИ

У листі з Франції пише скиталець з Рогатина до земляка в Рачестер, Н. Й.:

Я самий з Рогатина, чи там з Бабинець. З Вашого села було зо мною багато людей, але всі залишилися в Німеччині. Про свою родину добрих вістей не сподійтеся, бо як що було би добре, то ми на скитальщину не пускались би. Наших скитальців по різних західних державах нараховують 200,000, а кожен з нас волів смерть ніж вертатися до того сталінського раю. Хто його не кушав, той не знає, чим це пахне.

Мене дивує, що ще є в Америці наші українці, які вірять у того червоного чорта. Хіба ж вони не знають, що Радянська Україна існує лише на папері, а в дійсности на наших землях лишилася одна руїна з наших міст і сіл, скроплена невинною українською кровю? А кілько то заслали ці червоні сатрапи на Сибір до каторжних робіт, і' вони вже ніколи не вернуться в батьківщину.

Я певний, що ті українці в Америці, які мріють про сталінський рай, потратили всю родину на рідній землі, бо в Совєтськім Союзі за перших зрадників вважають цих, хто має когось з родини заграницею і їх за першої окупації повивозили на Соловки. Це певне, що з них ніхто не лишився живим. Ніхто з окупантів нас не гладив: німці нищили нас на свій лад, поляки на свій, а червоні таки найбільше далися нам в знаки.

Та ми певні, що стільки пролитої невинної крови, яка ще по сьогоднішній день ллється на рідних землях, все те намарне не піде. Ще прийде час свободи, а що тоді станеться з червоними?...

Тепер перекажіть сусідови (Т. І.), що з його родини ніхто не живе. Остався хіба один хлопець, і як живе, то хіба в партизанах. Більша частина Бабинець і Рогатина зовсім спалена, а також спалені цілком: Дібринів, Стратин, Перелісків, і частина Пукова. У цілій Галичині лишилися лише старики й діти, молодь в партизанах, частина на скитальщині, а ще більше на Сибірі. А як виглядає сталінський рай, того докладно не можна описати. Щиро здоровлю...

П. С.: Можеб хто з наших допоміг мені хоч радою, як дістатися до Америки, бо доки на наших землях господарять азійські брехуни, то до дому не вернуся. Вони запроторили мою жінку і троє дітей. Але Божа кара на них мусить прийти.

—o—

„ЛИСТ З РАЮ"

Пише нам громадянин І. Я. з Шамокіну: „Я отримав листа з краю, то Вас прошу, щоб Ви помістили. Я походжу з Лемківщини, а лист є від мого брата, що опинився в Росії".

На коверті листа написана зворотна адреса: „С.Р.С.Р. Донбас Сталинская область. Добропольський район. Шидловский с/сов. К-З Красное Знамя". Поштова марка за 60 копійок має напис: „Пошта СССР. Привет освободителям". А лист „з краю" звучить так:

Дорогенькі Стрику! Досить давно, як я лист від Вас отримав, бо ми переносили великі рани в своїм терпінню. Стрику! Ані нам не снилося, де ми будемо находитися, а ми гев до того часу здорові й того Вам зичимо. Лиш один жаль, що одної моєї дитини нема, бо німці забрали на роботу. Син мій був при руській армії, то він остався живий. З нашого села забито на німецькому фронті шість хлопців. Що з нами сталося, де наші рідні хати? Ах Боже, щоб то до них повернутися! Ой стрику, як ми ся помилили, але інакше не могли. Напиште нам, що коло Вас. Лем не знаю, чи листа дістану, бо гев жити не буду, але Ви зато пиште. Я не знаю, як скоро вийду, мій син десь пішов, а де, то не знаю. Ми би всі згодні були вернутися до своїх рідних хат, а чи в них будемо, то не знаємо. Здоровлю Вас, Ваш друг...

(З листу виходить, що оцей чоловік згодився з Лемківщини поїхати в Совети і тепер каже, що помилився. — Ред.)

Організування форманів в юнії

Дня 7. березня 1946 Краева Рада Робітничих Відносин у Вашингтоні двома голосами проти одного видала рішення, що наставники й формани в майнах мають право організуватися в робітничі юнії. Це було домагання предсідника майнерської юнії Джана Л. Луїса від літ; під цим гаслом він заповів страйк майнерів магкого вугілля і теоретично виграв справу ще заки прийшло до передстрайкових переговорів.

Краева Рада Робітничих Відносин, видаючи рішення, покликається на закон Вагнера про Робітничі Відносини і на рішення Найвищого Суду в „справі Герста". Оба ці акти дають робітникам право організації і збірних переговорів. А намір обох актів є такий, щоб заохочувати робітників користати з законодавства, яке є для них прихильне.

К. Р. Р. В. твердить, що: „зюніозування форманів... викликає **цілу низку важких проблемів** про відношення робітництва. Одначе ці проблеми не є такі важкі, щоб їх не можна розвязати... Одна з таких проблем є вплив зюніозування форманів на відношення між господарями і юнією, в якій є зорганізоване звичайне робітництво". Після такої заяви Краева Рада Робітничих Відносин пригадує, хто це такий форман і яке його становище у підприємстві.

Тут треба про цю справу поговорити окремо, безогляду на рішення згаданої ради. Про формана говорить кожний робітник, бо за форманом схований є самий господар підприємства. У практиці робітник вважає формана за свого „боса", тобто правного зверхника. Коли запуститися в розмову з робітником, то зправила почуєте нарікання або признання для формана. Так виходить, що форман, це якась сила, з котрою мусить рахуватися і котрій мусить підлягати робітник.

З точки правничої форман досі був лише посередником між підприємцем і наємцем. Він доглядав, щоб робота була виконана і добре зроблена, був відповідальний за це перед підприємцем, а в практиці був безпомічним наємцем, якого робітники не приймали до себе, бо він не був одним з них. Отже форман мав двояке становище: вислуговуватися підприємцеви і підлоброватися робітникови, щоб якось довести до виконання наміченої праці. У новітних часах це становище було менше відповідальне. Але в давніших часах, коли робітник мав назначену кількість штук, яку мав виробити на годину, тоді його становище було справді важне, бо він був наче наганячем для підприємця. У новіших часах, коли платня робітника числиться лише від часу, а не від кількости штук, значіння формана звелося. Форман став тепер безпомічним, а притім невідповідальним посередником між обома сторонами, а не має самий ніякого голосу. Отже його положення стало гірше від положення простого робітника, бо він не має ніякої оборони.

З хвилиною, коли форман має право організуватися в юнії, його становище змінятися. Він не лишений на ласку підприємця, а находить охорону в організації. Питання лише, чи ця організація, тобто його юнія, буде мати досить сили. У копальнянім промислі мягкого вугілля нараховують 60,000 форманів, отже це є значна сила серед загалу майнерів, яких число в майнерській юнії досягає 600,000.

Та справа організації форманів і наставників не відноситься до самих лише копалень. Кожна фабрика, кожне підприємство має своїх форманів, бо вони в практиці пускають врух фабричну роботу. Отже, коли розпічнеться рух за створення юнії чи юнії для форманів, то американський промисл буде мусіти пережити ще одно потрясення, заки прийде до точного означення прав, обовязків і відповідальности зюніозованих форманів. А треба теж рахуватися з цим, що рішення Краевої Ради Робітничих Відносин має лише теоретичне значіння, а щойно в будучині покажеться, як поставляться підприємці до переведення цеї засади.

Ці газети, що малі час висловити свій погляд на справу зюніозування форманів, згадують тепер про потребу переміни юнії на фахові спілки, в роді бизнесових, бо тут зачеплене питання відповідальности, получені з нагородою. І в оцім передбаченню дальшого розвитку юнійного питання лежить заповідь нового спору між підприємцями й наємцями. Чому саме зюніозування форманів має приспішити переміну юнії на фахові спілки, обчислені на зиск, цього ще основно не обговорюють, бо ще не переведене їх зюніозування і справа являється перевчасною.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Бенкет на допомогову акцію: 11. травня, готель Пенсилвенія.

Жіноча Секція при Українсько-Американськім Допомоговім Комітеті, яка до цього часу висушила вже неодну сльозу українським матерям в Европі, що живуть в злиднях та горю таборового життя — не забула теж за наші мами тут, у Америці. На День Матері, 11. травня б. р. Жіноча Секція в Ню Йорку підготовляє величавий бенкет на честь матерей, і вже з приготувань мож передбачувати, що це буде така подія у товариському житті нашої громади, якої не було тут від довгих літ.

Бенкет відбудеться у одному з кращих готелів Ню Йорку — в готелі Пенсилвенія, що широко відомий з доброї їжі, гарної обслуги та дуже догідного положення, бо біля самої пенсилвенської залізничої стації. За таким преміщенням комітет бенкету окремо пошукував, щоб теж гості споза Ню Йорку могли брати у ньому участь. Бо для успіху забави і гостини дуже важним є це, щоб на ній мож було звести разом приятелів і знакомих навіть з подальших сторін. Тому комітет запрошує і втворяє гостинні двері бенкетових саль теж для усіх сусідних громад, як теж ділиться радісною вісткою, що вижидає гостей навіть з далекого Дітройту! Позамісцеві гості можуть зоїгнутися дома, сісти на залізницю і без змучення та зайвих видатків, не перейшовши навіть вулиці, лиш підземним переходом прямо з залізниці найдуться на бенкетовій салі.

А буде до чого їхати навіть з далеких міст чи околиць. Смачний обід, а підчас нього промови — не довгі і не забагато! Так, щоб мож було і над їжою розсмакуватися, і зі сусідами при столі поговорити. А при цьому почути теж кілька слів про поважні громадянські справи, про які не вільно нам тепер забувати навіть серед найвеселішої забави! При бенкеті почуємо теж мистецький спів, а після нього до танцю дуже добру орхестру під проводом талановитого пана Гели, що провадить радієву програму Бордена „Контрі Фейр". І коли молодь, „випостившися" без забав через воєнні літа із запалом забереться „до роботи" — старші гості у милій атмосфері елегантного готелю будуть могли провести довгі години на стрічі зі знакомими та веселій гутірці.

Прихід з бенкету іде на Допомоговий Комітет. Члени бенкетового комітету, як добрі і ощадні господині так зручно усе зааранжували, що не зважаючи на виставну і щедру гостину майже половина ціни тікету припаде на чистий дохід. Тому не лякаймося, що ціна за тікет позірно висока. У ній є заплачена і гарна, обильна гостина, і щедра жертва на допомогу нашим рідним, вигнаним з української землі, з батьківської хати.

К. Олесницька.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

5. квітня 1906.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ ВИДАВНИЦТВА.

Кілька нових часописів почали виходити в Галичині й на Буковині. Львівська українська ремісничa бурса почала видавати місячник „Світ". В Збаражі видає Остапчук „Червоний Прапор". В Чернівцях почав виходити тижневик „Земля і Воля".

На Україні під Росією почав виходити в Києві перший український щоденник „Селянин", а в Могилеві двотижневик „Світова Зірниця" (господарський часопис для селян).

СКЛАДКИ НА БОЄВИЙ ФОНД.

Внаслідок вістей про відродження України і руху за виборчою реформою в Галичині почали в поодиноких місцевостях збирати жертви на Боєний Фонд у Галичині. Перед у збірках веде о. Микола Стефанович з Питсбурга. В теперішньому числі виказано жертв на суму $576.25.

СТРАЙК ПРИ МЯГКІМ УГЛЮ.

Минулого тижня скінчилася невдачно конференція майнерів з компаністами в Індіянаполис, Інд. Компаністи були поділені. Одні годились на підвишку 5½ центів на тоні, інші ні. Не могучи погодитись, розійшлися. Тоді конвенція майнерська, яка відбувалася під той час в Індіянаполис, рішила, щоби всі майнери від мягкого вугля застановили роботу від дня 2. квітня і пішли робити лише до тих власників, які підписали контракти.

КОРАБЕЛЬ ЇХАВ 30 ДНІВ З ЕВРОПИ.

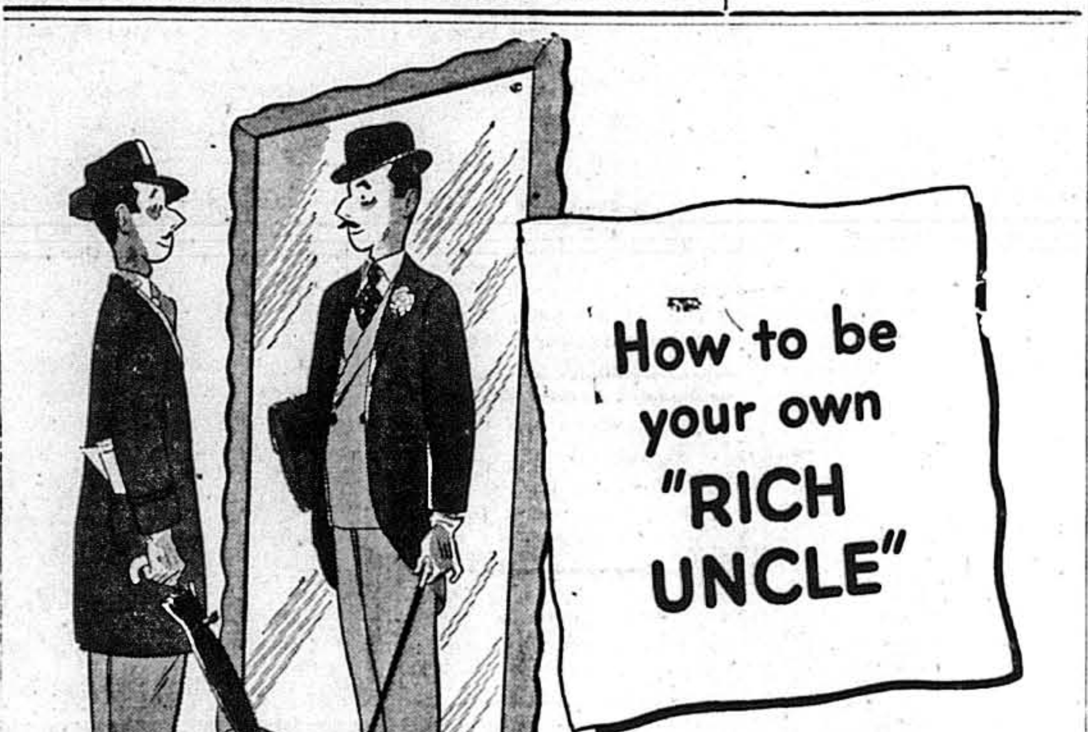
До Ню Йорку приїхав минулого тижня французький пасажирський корабель „Гудсон", який перебув страшну подорож по морю, блукаючи по нім внаслідок великої і безнастанної бурі 30 днів. Подорожні були цілий час в панічнім страсі, тиснулися раз-у-раз на поклад і треба було їм безнастанно грозити револьвером, щоби успокоїлися.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви змінюєте адресу, просимо негайно повідомити про це адміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання газети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стенсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати **тільки готівку**, тому, що канадійських почтових значків не можна виміняти.

В СПРАВІ ГАЗЕТ ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ.

Тим з наших громадян, що надіслали передплати на „Свободу" для своїх знакомих-скитальців у Німеччині та Австрії, подається до відома, що покищо почта ще далі не приймає висилок газет для поодиноких осіб. Зате можна висилати тим, що подають A. P. O. Number, або UNRRA Team Number. Це не відноситься до пренумерат газет до осіб у Франції, Бельгії, Швайцарії, Італії чи Англії. До них можна теж висилати книжки. А, наприклад, з Франції вже лекше доставити книжки до скитальчих таборів.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАЗТРА ЗАТРИМУЙТЕ СВОІ ВОЄННІ БОНДИ!

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАІНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ЗЛУЧЕНОГО УКР. АМЕР. ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

(ЛЮТИЙ, 1946)

По день 28. лютого 1946 р. вплинули наступні вкладки та жертви:

(Поіменні списки, якщо не були ще проголошені, будуть подані окремо — зогляду на брак місця в нашій пресі).

Дітройт, Міш. Укр. Вор Реліф $3,-000.

Філядельфія, Па. М. Візімірська $3. З концерту $554.50. Союз Українок, від. 48. $110. Союз Українок, від. 42. $25. Е. Леськів $2. Т. Паращак $5. Коляда громади 23. і Брави (пер. М. Горохівська) $109.25. СУА від. 46 $50. Укр. Ліга 23 і Брави $10. Доп. Комітет дільниці Найставн $177.82. Тов. св. Юрія $50. Укр. гр.-кат. хор ім. Лисенка $100. СУА від. 47 $63.25. Провидіння від. 11 $25. Коляда О.Д.В.У. (передав Даньківський) $152. Провидіння від. 185 $26. — Разом $1.462.82.

Ню Йорк, Н. Й. З балю Сурми $110.70. З балю Дністра $50. З балю Задорецького $50. Злучені Організації $50. Дохід з концерту $245.20. Від ОДВУ $26. Від. 120 У.Н.С. $14. С. Жминдак $2. СУА від. 3 $60. Збірка на весілю (передав п. Кучма) $60. С. Заносценик $3. — Разом $670.90.

Карнегі, Па. Коляда гр.-кат. церкви св. Петра й Павла $315.25. У. А. Горож. Клюб $15. — Разом $330.25.

Озон Парк, Н. Й. Збірка від. 200 УНС $384.50. СУА від. 35 $26. — Разом $410.50.

Перт Амбой, Н. Дж. Коляда укр. гр.-кат. парохії $300.

Рачестер, Н. Й. Укр. Доп. Комітет $500. В. Пригода і М. Юрків по $2. — Разом $504.

Вашингтон, Д. К. Коляда Укр. Товарицького Клюбу $238.

Бостон, Масс. Коляда (передала М. Прухніцька) $200. Збірка $50. — Разом $250.

Ансонія, Конн. Укр. Амер. Стейтова Організація $200. Коляда (передав У. Короташ) $148.64. Тов. Запорозька Січ $32. — Разом $380.64.

Бруклин, Н. Й. Укр. Доп. Комітет $262. М. Іванів з представлення $75. А. Бодак, С. Цимбалюк і Я. Мох по $5. — Разом $352.

Ст. Луіс, Мо. Коляда (переслала п-ні П. Єзусько) $135.

Акрон, О. СУА від. 7 $100.

Балтімор, Мд. СУА від. 59 коляда $175. Провидіння від. 66 $10. М. Стено і І. Шпатура по $5. Анна Чорній $10. — Разом $205.

Куртіс Бей, Мд. Жін. Громада, коляда $125.

Геркімер, Н. Й. Від. 192 УНС, коляда $300.

Пітсбург, Па. Від. 141 У. Н. Помочі $125. п-ні М. Хандога, коляда $33. — Разом $158.

Клівленд, О. Відділ ОДВУ $100. П. Молодець $5. — Разом $105.

Амстердам, Н. Й. Укр. Доп. Комітет $94. Тов. св. Марії $10. — Разом $104.

Белфілд, Н. Д. Жін. Комітет $13.

Елізабет, Н. Дж. Осип Буката $10.

Вілемантік, Конн. В. Гірчиця $10.

Вілмінгтон, Дел. Укр. Гор. Клюб $116.

Кліфтон Гайтс, Па. Укр. Амер. Горожанський Клюб $50.

Аликвіпа, Па. Коляда (пер. І. Монастирський) $61.50.

Тавнтон, Масс. Від. 122 УНС, збірка $101.50.

Ню Гайд Парк, Н. Й. М. Турко $5.

Ню Брітен, Конн. о. П. Ковальчик $5.

Когус, Н. Й. Укр. Катол. Ветерани $75.

Форд Сити, Па. Збірка (пер. М. Луткевич) $92.85.

Ст. Луіс, Мо. Від. 373 УНС $20. А. Гроноська $5. Марія Гресько, збірка $22. — Разом $47.

Джерзі Си,ті, Н. Дж. Центр. Комітет $249. Провидіння від. 3 $37. В. Костів і Н. Білик по $5. Д. Пилевич, збірка $32. І. Еглентович $1. — Разом $329.

Джоліет, Ілл. Осип і Анна Кочан $10.

Галлок, Мінн. А. Кирилюк $16.

Мікадо, Ілл. К. Сенишин $1. А. Семенюк $2.

Монд, Інд. Т. Квасний $25.

Нортумберленд, Па. Від. 357 УНС $68.

Ковплей, Па. Від. 124 УНС $25, збірка від членів $9. — Разом $34.

Бофало, Н. Й. о. І. Жук $1.

Гемстед, Н. Й. С. Проневич $1.

Бронкс, Н. Й. М. Гайда $1. М. Бончук $2. Марія Ригель, коляда $70.40 — Разом $73.40.

Портленд, О. Г. Пелех $25.

Пасейк, Н. Дж. Укр. Доп. Комітет, коляда $90.62. Від. 42 УНС $10. — Разом $100.62.

Гвілінг, В. Ва. Г. Саган $5.

Бедфорд, Па. Н. Демчина $10.

Літл Фолс, Н. Й. Укр. Доп. Комітет $45.

Реймі, Па. Укр. гр.-кат. церква $25.

Віпани, Н. Дж. Укр. Доп. Комітет $61.50.

Шерон, Па. Збірка (переслав о. С. Мусійчак) $16.

Ню Кесл, Па. Збірка (переслав о. С. Мусійчук) $10.

Макунгі, Па. І. Олекса $2.

Ґлендейл, Н. Й. А. Сенів $5.

Фінікс віл, Па. М. Куриляк $5.

Лакавана, Н. Й. С. Мельник $5.

Ст. Пол, Мінн. Д-р М. Ларсон $5.50.

Чісголм, Мінн. П. Іванюк $10.

Іст Порт, Н. Й. Збірка, І. Ромінський $80.86.

Томастон, Масс. Збірка, Осип Шеремета $28.75.

Мускеґон, Міш. А. Рибачів $1.

Корнел, Н. Й. М. Кордиль $5.

Бабилон, Н. Й. Збірка, Д. Заверуха $108.

Чесапік, Мд. С. Блендей $2.

Честер, Па. О. Гуленич $1.

Кемден, Н. Дж. Юлія Гадай, коляда $85.50

Гудсон, Н. Й. о. А. Борса $5.

Шікаго, Ілл. Від. 221 УНС $18.

Бровд Брук, Конн. В. Дзень $3.

Гюстон, Тексас. М. Балабан $10.

Стетен Айленд, Н. Й. К. Мартинюк $5.

Ню Брансвик, Н. Дж. Від. 353 У. Н. С. $76.35.

Шефілд, Па. П-ні О. Катлін $10.

Менвіл, Н. Дж. Від. 349 УНС $16.

Магва, Н. Й. Д. Тимош $2.

Дрібні жертви по $1 з Асторії, Н. Й., Вудсайд, Н. Й., Ню Брітен, Конн., Лакавана, Н. Й., Ґері, Інд. (2), В. Істон, Па., Нюарк, Н. Дж., та Елмайра Гайтс, Н. Й., $11.

Вплинуло разом усіх жертв за лютий 1946 — **$11,077.44.**

Всі жертви та вкладки посилати до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГАМТРАМК, МІШ.

Свято Лесі Українки.

Старанням 26. від. Союзу Українок Америки влаштовано 75-ні роковини народження найбільшої української поетки Лесі Українки святочним концертом, котрий відбувся в неділю, 10. березня, в салі Української Хати при Ґрейлінг улиці.

Програму виконав хор шкільних дітей цілоденної української католицької школи, під проводом преподобних сестер учительок. Вони дуже гарно відспівали Американський Гимн, „Тобі земле моя", „Сонце заходить" і „Ой зза гори".

Ці пісні були переплітані деклямаціями, дібраними до свята: „До Тебе Україно", „Горить мое серце", „Українка я маленька" — котрі з великим чуттям віддеклямували учениці: Ґеновефа Солодка, Мирослава Хомяк, Маруся Кубаса, та маленька Ендерсон.

Велике вражіння на присутніх зробив виступ учениці з вишої школи Д. Ендрус, котра дуже гарно відограла на скрипці кілька українських пісень. Також захопила усіх своїм виступом учениця Е. Ендерсон, котра гарно відограла дві сольові точки на піяні.

Дует „Зійди, зійди", відспівали дуже гарно учениці вищої школи: Марійка Рудик і Ірина Сослир. Акомпаніювала на піяні до усіх виступів учениця Соня Печенюк.

Реферат прочитала пані Е. Гузар, котра влучно зясувала великі заслуги Лесі Українки в українській літературі, та підкреслила її велику відвагу, бо вона в своїх творах не кориться і не плаче, а взиває йти вперед, з піднесеним чолом: жити або вмерти!

Концертову програму відкрила голова 26-го від. СУА, пані М. Прокопович, витаючи гостей, та пояснюючи значіння свята. Опісля виголосив настроєву промову о. д-р Тиханський, в котрій широко зясував страшне положення українського народу та незавидну долю українських скитальців, на вигнанню, без жадних засобів до життя. Притім сказав, що українська католицька дієцезія в Америці в порозумінню з Українським Злученим Запомоговим Комітетом, робить усякі заходи, щоби спровадити до Америки хоч сто українських сиріт, де тут ними малиб занятися Сестри Василіянки. Потім закликав присутних зложити свою жертву на цю ціль — зібрано $75.

Програму закінчила пані М. Будар, дякуючи учасникам програми та українській громаді і взивала українських жінок вступати в ряди організованого жіноцтва і всім спільно працювати для народної справи.

Усі точки програми випали дуже гарно, защо присутні нагородили їх гучними оплесками.

По скінченій програмі була висвітлена ще фільма з Української Вищої Школи в Стемфорді, котру зібрав В. Бабак, а висвітлював Ф. Суль.

Жертви зложили: П. Левандовський $11; по $1: М. Заблоцька, Чемна, Бабій, Домка Печенюк, Стецько, Терех, Кузіна, Чарнецький, Володка, Д. Васько, Ф. Суль, о. д-р Тиханський, Чемний, Жидюк, Кубаса, Вінчаровська, Мудра, Черній, Атаманець, Козаченко, Бугай, Марко, Воробець, Ендрус, Лисяк, Василик, Рудик, Колодій, Туркевич, Зола, Дмитришин, Михальчук, М. Васько, Пиндик, Ткачук, Кульчицька, Хомяк, Шалапай, Войтович, Мудрий, Білик, Шеремета, Тиро, Сосновська, Кривіцький, Свободян, Смілка, Кульчицький; решта дрібними датками.

Разом $75, котрі то гроші дано до місцевого запомогового комітету.

М. Васько.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАІНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАІНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

У Бріджпорт Па., помер довголітний член відділу 353 У. Н. Союзу

МИХАЙЛО КОЗАК.

Покійний був організатором відділу 15 в 1914 році, був предсідником і касієром довші роки, а відтак відділу злучився з 353. відділом у 1928 році. Походив зо села Остапіє, пов. Скалат, Галичина. Оставив у смутку жену Анну, дочки Павлину і Карольку та сина Василя. Похорон відбувся з української катол. церкви св. Петра й Павла на цвинтар св. Августина. — В. Й. П.!

І. Ґродзінський, секр.

Дня 28. березня 1946 р. поерла в 67. році життя

КАТЕРИНА ЛЕВКО,

членниця від. 69 У. Н. Союзу в Ню Йорку, Н. Й.

Покійна походила з міста Скалат, Зах. Україна. Полишила в смутку мужа Михайла, сина священика Івана, доньки Йосифу і Анну, зятя Іллю Вокорик, та внука Михайла.

Похорон відбувся 1. квітня з укр. катол. церкви св. Юрія. — В. Й. П.!

За уряд Тов. Зоря, від. 69: Й. Забавчук, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

Дня 28. березня 1946 р. помер в Ню Гейвен

ГРИГОРІЙ НАДЖОГА,

член Тов. Запорозька Січ, від. 67 У. Н. Союзу в Ансонії, Конн.

Покійний родився 28. травня 1896 р. в селі Буцнева, пов. Тернопіль, Україна. До Союзу вступив 1933 року. Поишив у смутку ену Йосифину.

Похорон відбувся 1. квітня з церкви св. Михаїла в Ню Гейвен на цвинтар св. Лаврентія в Вест Гейвен, Конн. — В. Й. П.!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 14. квітня, точно в год. 1. пополудні, в салі У. Н. Доу при Мартін ул. Обовязком кожного члена є прийти на сбори і вислухати звіту делеґата з конвенції. Нагадуємо довгуючих членів вирівнати свої йдовг. — За уряд: М. Присташ, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. квітня, в годині 1. пополудні, в гали У. Н. Дому при Мартін ул. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маєо важні справи до рішення. — В. Братусь, предс.; В. Білінський, кас.; В. Бартош, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що квартальні збори відбудуться в неділю, 14. квітня, в галі Дем. Клюбу, 2376 Ґрейлінг ул., в год. 1:30 пополудні. Членниці й члени, коли ви бодай троха інтересуєтеся У. Н. Союзом, то прийдіть численно на ці збори, бо буде звіт делеґатів з конвенції У. Н. Союзу, звіт фінансовий і звіт контр. коісії та інші важні справи. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости. — М. Кулинич, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 14. квітня в годині 12:30 пополудні в Домі Від. У. Н. Союзу, 845 Норт Вестер Еве. Просимо членів прийти на час, бо є дуже важні справи. — За уряд: Г. Бобик, предс.; М. Фединський, кас.; В. Пилипів, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія Великого, від. 161, відбудуться в суботу, 13. квітня, в годині 7. ввечір, у власній домівці. Обовязком всіх місцевих і позамісцевих членів є прийти на збори, бо будуть важні справи до полагодження. Також буде звіт делеґата з конвенції. — Уряд.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 11. квітня, в годині 8. ввечір, під ч. 831 Джозеф Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори. Делеґати дадуть звіт з 21. конвенції У. Н. Союзу. — П. Ковтун, гол.; В. Ґурянський, фін. секр.; Н. Магомет, кас.; В. Іванців, рек. секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. А. Петра й Павла, від. 338, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. квітня, в год. 2. пополудні, в Українській Гали, 213 Спупмекер Еве., 22. вул. Просимо членів прийти і заплатити місячні вкладки. — За уряд: М. Коваль, предс.; М. Куць, секр.-кас.

ГЕМОНД, ІНД. — Місячні збори відділу 107 відбудуться в неділю, 14. квітня, в годині 2:30 пополудні, в церковній галі. Приявність всіх членів є вимагана. Уряд на цей рік є: Михайло Біндас, предс.; о. Павло Дармоць, кас.; Іван Матейчук, секр.; контрольори: Теодор Согуйко і Марія Ковачефф. — І. Матейчук, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 14. квітня, в год. 2. попол., в ділю, 7. квітня, в год. 2. попол., в У. Н. Домі, 4-та і Ворд ул. Є важні справи до полагодження, як рівнож буде звіт делеґата з конвенції. — І. Сорока, секр.

ГАНОВЕР, ПА. — Бр. Преображення Господного, від. 29, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 14. квітня, в 2. годині пополудні. Кожний член обовязаний прийти і вислухати звіту делеґата з конвенції. — Уряд.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ПОШУКУВАННЯ

Скаськів Михайло Корнелько, з с. Божиків, пов. Підгайці, пошукує **Марії Клячко.** Адреса: **Skaskow Michael,** Box 260/12, G. F. O. London EC. S., England

Старожитник Володимир, с. Іллі, з Кут (Галичина), пошукує стрия **Григорія,** який жив у стейті Ню Йорк. Адреса: **Starozytnyk Wolodymyr,** Radetzky Str 1, Austria.

Осип Добрянський з Доброї, пов. Сянік, пошукує **Анелю Добрянську,** яка виїхала в р. 1927 до Канади. Адреса: **Dr. Babiak Lubomyr,** Dachanerstr. 8/II, Munchen, Germany.

Іван і Анна Рихвітські, замешкалі в **Фол Ривер, Мас.,** а також **Михайло Кизина** — всі з Германова родом — хай зголосяться по листи, які наспіли з Европи. Адреса: **Семен Сікора,** 218 Іст 6-та вул., Ню Йорк.

ПОШУКУЮТЬ

ЮСТИНА та МАРІЯ ҐРЕСЬКО зі села Мориниці, пов. Яворів, шукають **СТЕФАНА ФЕДЕВИЧА** зі села Соколе, пов. Мостиська. Писати до:

MARIA GRESKO,
l'Abbaye 144, Raismes,
Nord France.

Пошукую **ТОМКА ЧОПА (Tomash Chopp),** родом з села Винники, повід Сокаль, Галичина. Він колись перебував у Брукліні, Н. Й. Хто знає про нього, або він самий, дуже прошу написати на адресу: 69-

JOSEPH LUKACZ
20 Stanley Avenue,
Toronto, Ont., Canada.

Д-р ФРАНЦ НАУМИК із Тернополя пошукує тітку **МАРІЮ ПТАШИНСЬКУ** й стрия **ІВАНА НАУМИК,** мали би бути в Філядельфії, Па. Голоситися на адресу:

Mrs. A STODILKA (Наумик)
1a Belwoods Ave., Toronto, Ont.

ВАЛОДИМИР БАҐАН, Станиславів-Гірка, повідомляє своїх рідних, друзів та знайомих, що його стала адреса є: 69-

W. BAGAN,
913 Queen St., W.
Toronto 3, Ont Canada

Европейські часописи прошу передрукувати.

ВОЛОДИМИР ЛОТОЦЬКИЙ з села Більче Золоте, повіт Борщів, пошукує кого небудь з родини **СТРЕЛБИЦЬКИХ** по бл. памяти **Корнеля Стрелбицького,** котрий жив у Ню Йорку. Хтоб знав про них, або вони самі, зволять подати мені свою адресу: **JOHN RUNKA, 8433 Lumpkin St., Hamtramck 12, Mich.**

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ТАРЗАН, ч. 1359. Спинений.

Як дивні сліди звернулися з джунглі, Тарзан завважав, що за ними бігли сліди якоїсь жінки і ще якогось іншого мужчини.

Печерний чоловік пішов за цим слідом, аж нагло він щез.

Чи то звірина кинулася на вершки дерев, а інші пішли пішки?

Котрим то слідом пітиб?